

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Trh práce: situace a plány zaměstnavatelů

Tisková konference
19. 1. 2023

Hlavní zjištění

- Hluboká transformace, ale ne existenční ohrožení.
- Zaměstnavatelé racionalizují, šetří na vstupech, nechtějí šetřit na lidech (covidová lekce).
- Nabírá se dál, ale opatrněji a na nezbytné pozice. Stále chybí kvalifikovaní specialisté.
- Ohrožení jsou především pracovníci s nízkou kvalifikací a z administrativních pozic.
- 2/3 firem plánují růst mezd, nejčastěji o 6–10 %, plošně u všech. Tempo růstu zrychluje.
- Zaměstnavatelé uvítali vládní opatření na snížení dopadů krize a to zejména:
 - Zastropování cen elektřiny
 - Snížení daně na pohonné hmoty
 - Odpuštění poplatků za obnovitelné zdroje
 - Zajištění dodávek plynu a zastropování jeho cen
- Zároveň volají po další podpoře.

Metodologie výzkumu MPSV

- Online šetření mezi zaměstnavateli, oslovení skrze ČSSZ
- Sběr dat od 24. 11. do 16. 12. 2022
- 40 156 respondentů

Kategorizace zaměstnavatelů dle velikosti (členění OECD)	Struktura v ČR	Struktura vzorku	Absolutní počty ve vzorku
Drobní: do 10 zaměstnanců	78,9 %	60,1 %	24 114
Malí: 10–49 zaměstnanců	15,9 %	27,6 %	11 092
Střední: 50–249 zaměstnanců	4,3 %	10,3 %	4 12
Velcí: nad 250 zaměstnanců	0,9 %	2,1 %	829

DATAŘŮV PRŮVODCE PO KRIZÍCH ČESKA

Páté pokračování projektu mapujícího z pohledu zaměstnavatelů krizová období, kterými v posledních letech naše země prochází. Aktuální vlna přináší informace o tom, jak české firmy reagují na vývoj posledních měsíců a s jakými plány a výhledy vstupují do roku 2023.

DŘÍVE REALIZOVANÉ VLNY

1

20.4. – 7.5. 2020

1132 respondentů, z toho:

Větší firmy

(10+ zaměstnanců): N=750,

Menší firmy

(<10 zaměstnanců): N=382.

3

15.6. – 30.6. 2021

1080 respondentů, z toho:

Větší firmy

(10+ zaměstnanců): N=872,

Menší firmy

(<10 zaměstnanců): N=208.

2

24.11. – 8.12. 2020

1476 respondentů, z toho:

Větší firmy

(10+ zaměstnanců): N=1117

Menší firmy

(<10 zaměstnanců): N=359.

4

1.4. – 26.4. 2022

929 respondentů, z toho:

Větší firmy

(10+ zaměstnanců): N=716,

Menší firmy

(<10 zaměstnanců): N=213.

AKTUÁLNÍ VLNA PRŮZKUMU

5

Online dotazování
- majitelé a manažeři firem.

Respondenty v tomto projektu jsou manažeři na vedoucí pozici (v případě malé firmy – ředitel/majitel, v případě větší firmy – člen vedení firmy nebo manažer klíčových oblastí či oddělení, včetně HR).

Celkový počet rozhovorů N= 921

Větší firmy (10+ zaměstnanců): N=626,

Menší firmy (<10 zaměstnanců): N=295.

Termín dotazování –
od 25.11. do 13.12. 2022

V grafech jsou většinou zobrazena data za firmy s více než 10 zaměstnanci. Výsledky za menší firmy jsou uváděny formou doplňkových grafů a komentářů.

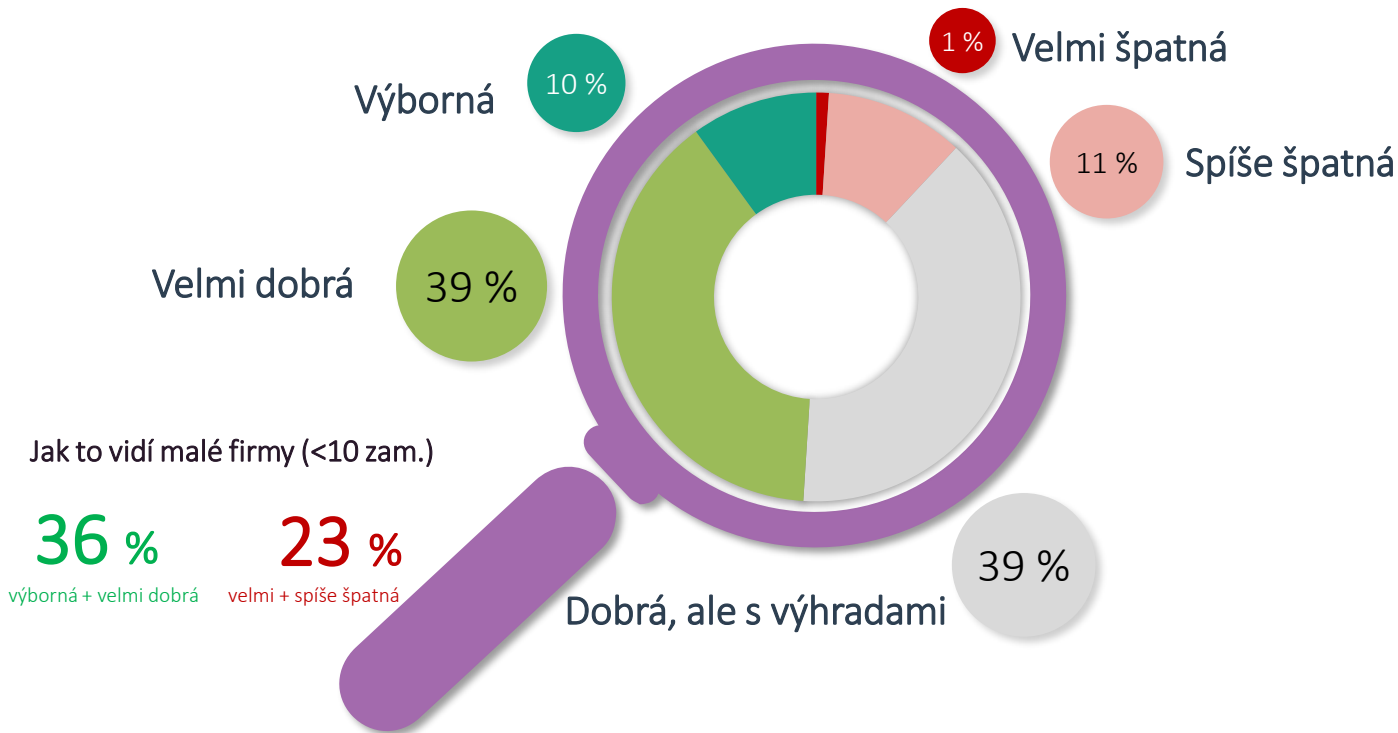
MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Kondice zaměstnavatelů

KONDICE FIREM A ORGANIZACÍ

Svoji současnou ekonomickou situaci větší zaměstnavatelé (10+ zam.) hodnotí převážně dobře. Vážnější problémy uvádí jedna firma z deseti a stejný podíl jich pociťuje problémy se splácením závazků. Mezi menšími firmami je vnímání aktuální hospodářské situace horší.

HODNOCENÍ AKTUÁLNÍ EKONOMICKÉ SITUACE FIRMY / ORGANIZACE

MAJÍ POTÍŽE SE SPLÁCENÍM ZÁVAZKŮ?

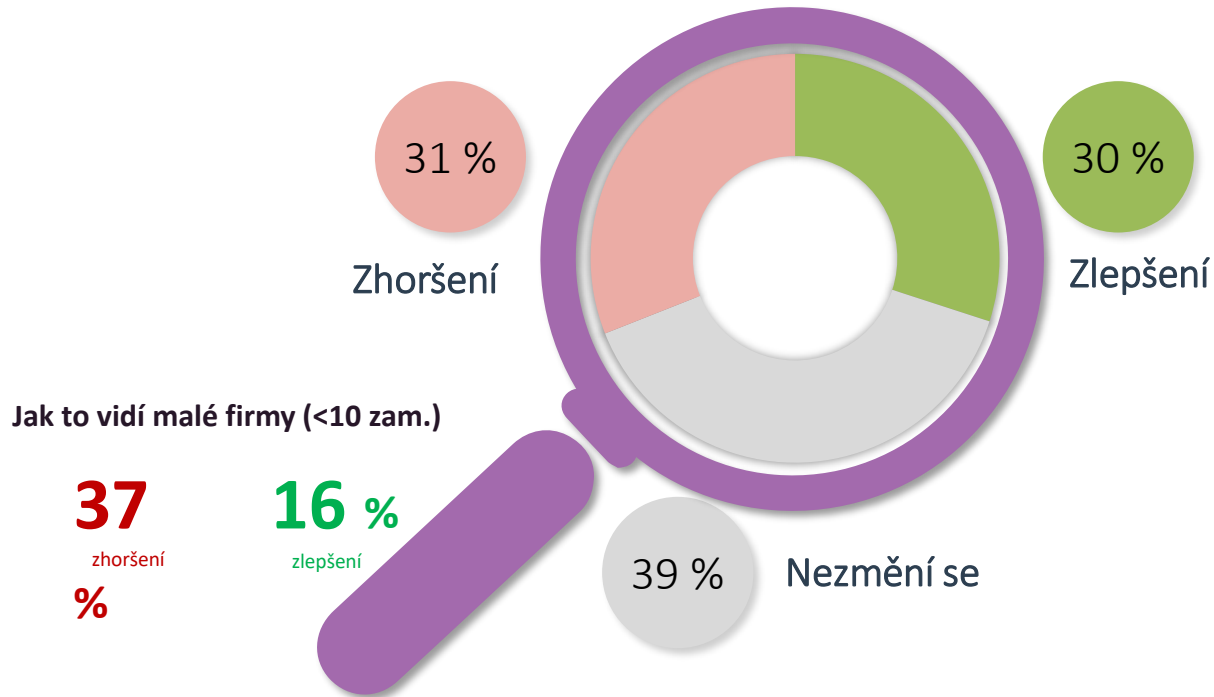
Jak to vidí malé firmy (<10 zam.)

VÝHLED

Zhoršení hospodářského výsledku letos očekává třetina zaměstnavatelů – jak větších, tak i malých; mezi malými firmami (<10 zam.) je však výrazně menší podíl optimistů očekávajících zlepšení. Horší vyhlídky mají firmy z Moravy.

OČEKÁVANÝ HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK V ROCE 2023

Firmy (10+ zam.), které čekají zlepšení/ zhoršení:

10-99 zam. : 35%/ 28%

100+ zam.: 26%/ 33%

Praha: 33%/ 25%

Čechy: 29%/ 32%

Morava: 26%/ 38%

DOPADY KRIZÍ

Obavy firem jsou větší než v horkém období prvních lockdownů. Ze současné krize se už zřejmě nepůjde zcela „vyléčit“. Její dopady budou podstatné, pro mnoho firem bude představovat významnou transformaci. Nicméně v konečném vyznění jsou větší firmy stále optimistické: poškození v důsledku krize očekává 13 % z nich, naopak posílení necelá třetina.

JAK VÁŽNÉ DOPADY BUDOU MÍT SOUČASNÉ / NEDÁVNÉ KRIZE?

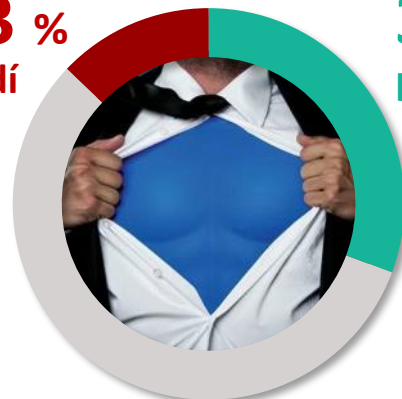
NAŠI FIRMU TYTO KRIZE ...

38 %
vážné, zásadní

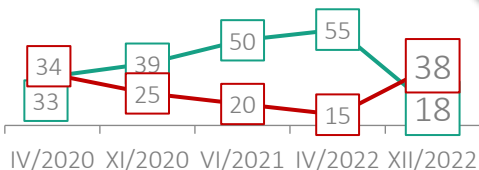
18 %
žádné, malé

13 %
poškodí

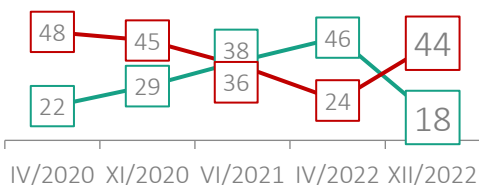
31 %
posílí

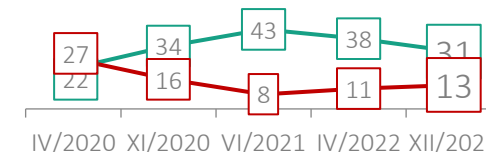
Větší firmy (10+ zam.)

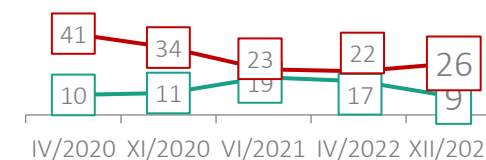
Malé firmy (<10 zam.)

Větší firmy (10+ zam.)

Malé firmy (<10 zam.)

B1. Jak vážné důsledky podle Vás mají/ budou mít dopady současných a nedávných krizí (zdražování, inflace, boje na Ukrajině, energetická krize, covid, ...) na vaši firmu, její podnikání a stabilitu? (škála 0 – 10)

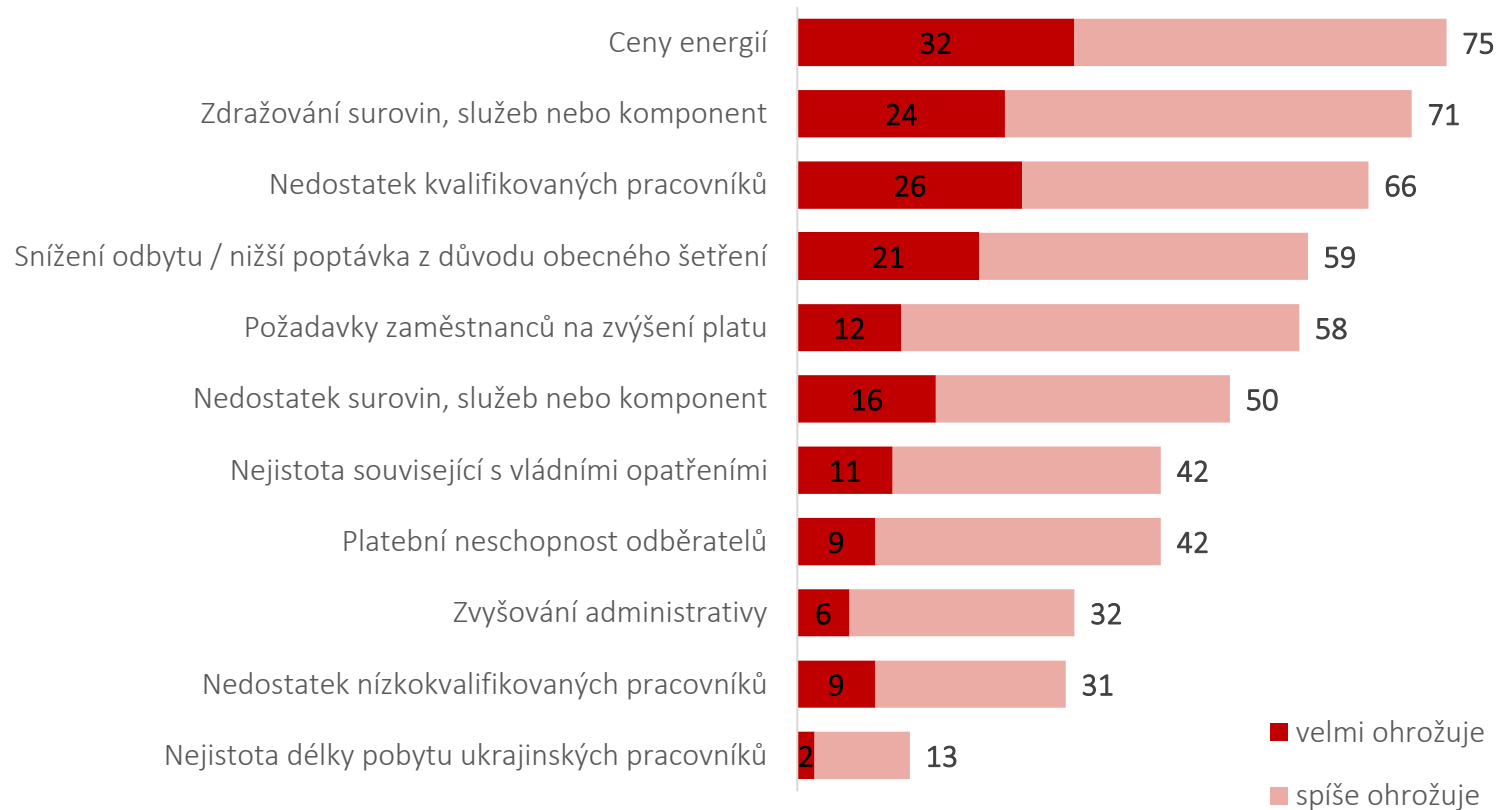
B2. Jak vidíte pravděpodobnost, že současnou situaci vaše firma přežije, vyjde z ní oslabená nebo naopak posílená? (škála 0 – 10)

AKTUÁLNÍ RIZIKA A OHROŽENÍ

Ceny energií, surovin a dalších vstupů jsou spolu se snížením odbytu vlivem obecného šetření hlavními pákami očekávaných „kleští“ pro velké i malé firmy a organizace. U těch větších (10+ zam.) razantně prohlubuje problémy také nedostatek kvalifikovaných pracovníků spolu s jejich rostoucími mzdovými požadavky.

CO ZAMĚSTNAVATELE AKTUÁLNĚ OHROŽUJE (v %)

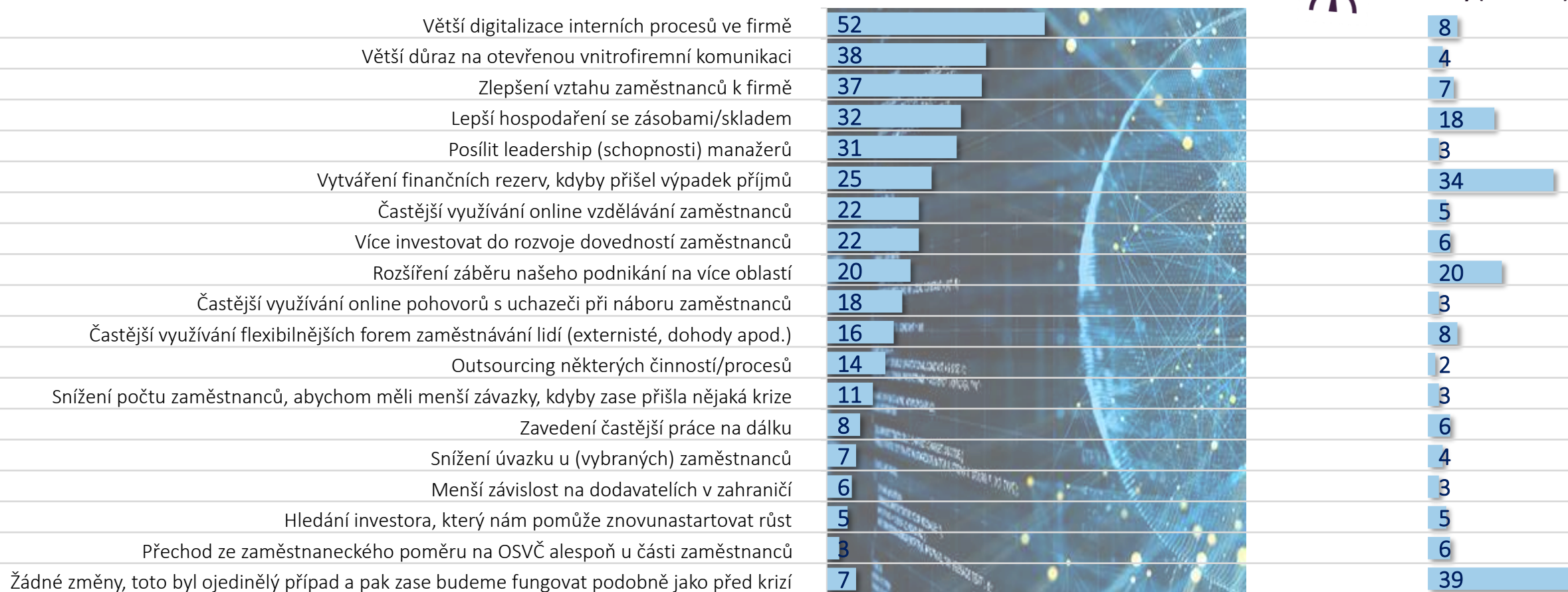
Co ohrožuje malé firmy (<10 zam.)

69
60
23
61
27
32
48
39
31
13
11

PLÁNOVANÉ DLOUHODOBÉ ZMĚNY

V reakci na krizi plánují větší zaměstnavatelé hlubší digitalizaci interních procesů, zlepšení personální práce a leadershipu i efektivnější práci se zásobami. U menších firem (<10 zam.) je nadále nejčastějším plánem tvorba rezerv – a často také doufají, že přežijí bez podstatnějších změn.

CO ZAMĚSTNAVATELÉ PLÁNUJÍ ZA DLOUHODOBĚJŠÍ ZMĚNY V DŮSLEDKU KRIZE? (v %)

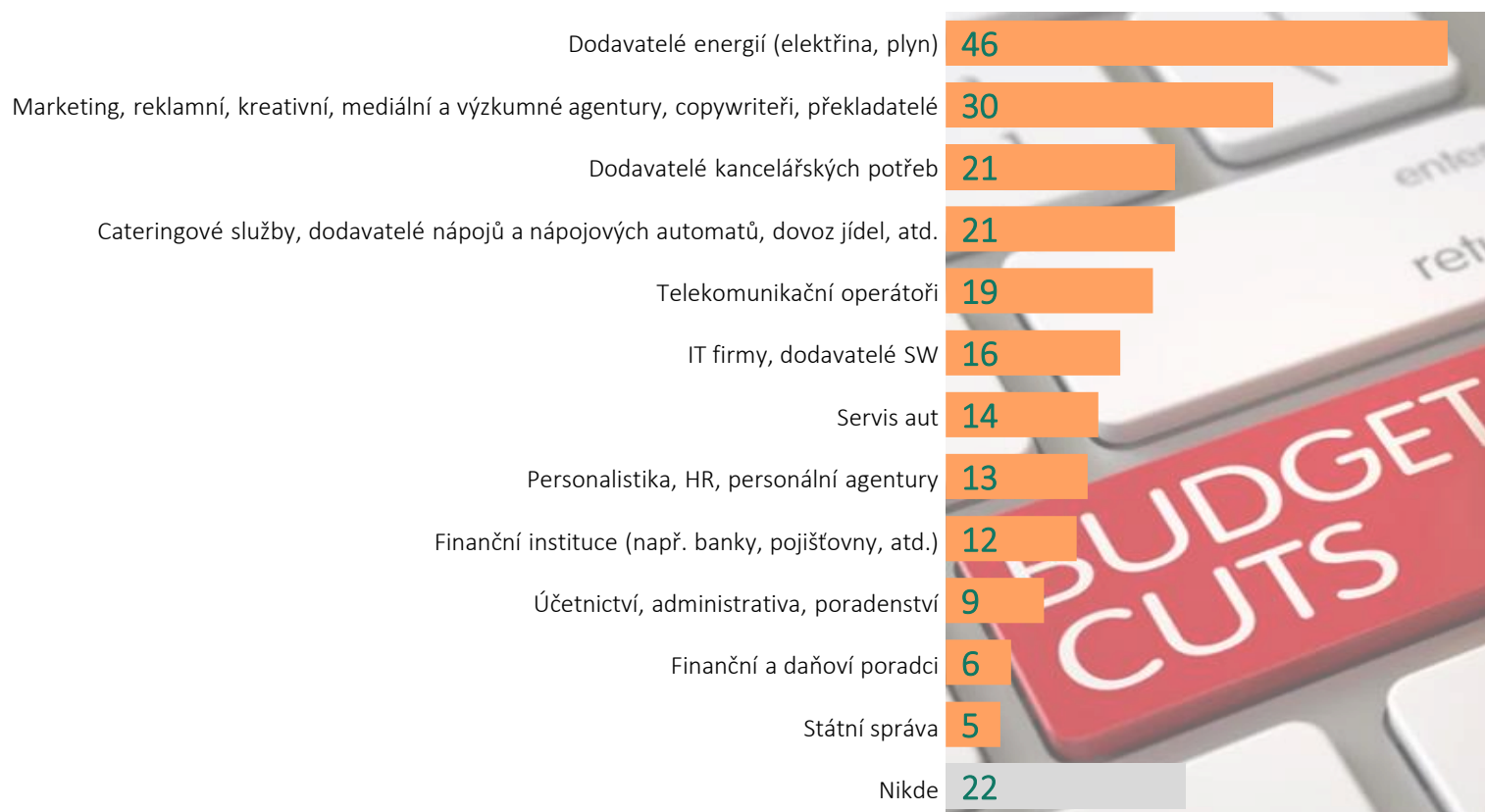
Malé firmy (<10 zam.)

PLÁNOVANÉ ÚSPORY

Roste počet zaměstnavatelů odhodlaných šetřit. Plánují zejména úspory ve spotřebě energií, ale také na marketingových výdajích.

Bez omezení na výdajové straně vstupuje do nadcházejícího období jen pětina z větších (10+ zam.) společností - před 18 měsíci jich bylo 45 %.

KDE BUDEME HLEDAT ÚSPORNĚJŠÍ ŘEŠENÍ EXTERNÍCH NÁKLADŮ (v %)

XI/2020	VI/2021	IV/2022	XII/2022	Co malé firmy
22	21	41	46	33
22	17	18	30	17
20	19	20	21	17
25	20	19	21	7
18	17	16	19	22
14	14	12	16	11
15	14	15	14	9
14	11	10	13	3
12	11	10	12	6
9	9	7	9	14
9	7	8	6	5
23	7	6	5	5
37	45	32	22	37

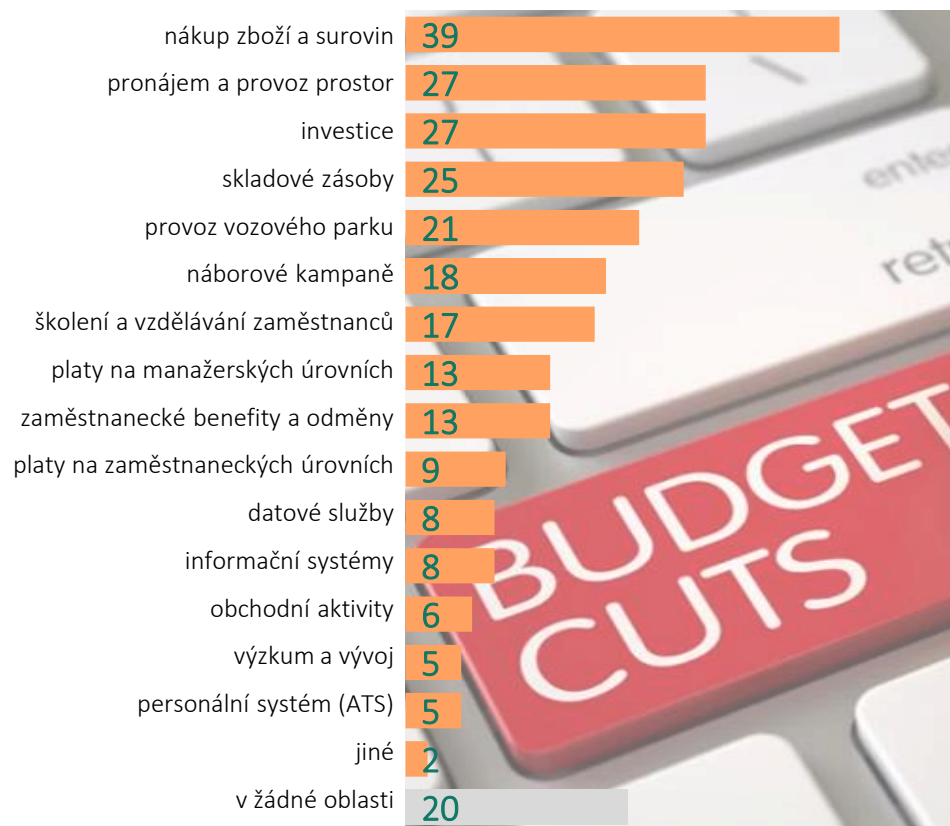
Červeně nárůst v šetření oproti poslední vlně

PLÁNOVANÉ ÚSPORY

Vnitřní úspory budou hledat při nákupu zboží a služeb do zásob, v nákladech na nájem a provoz, častěji ale dojde i na škrtnání investic. Naopak jen zřídka budou šetřit “na lidech”.

Pouze 20 % větších firem neplánuje hledat úspory v žádné z daných oblastí – před 18 měsíci bylo takových firem 48 %.

KDE BUDEME HLEDAT VNITŘNÍ ÚSPORY (v %)

XI/2020	VI/2021	IV/2022	XII/2022	Co malé firmy
25	22	31	39	24
			27	14
22	12	21	27	26
19	17	22	25	18
			21	13
	13	14	18	4
21	9	11	17	8
13	7	10	13	7
25	13	12	13	9
11	6	9	9	6
	7	6	8	10
	5	8	8	6
			6	4
6	7	7	5	3
	6	5	5	2
3	1	3	2	2
38	48	37	20	36

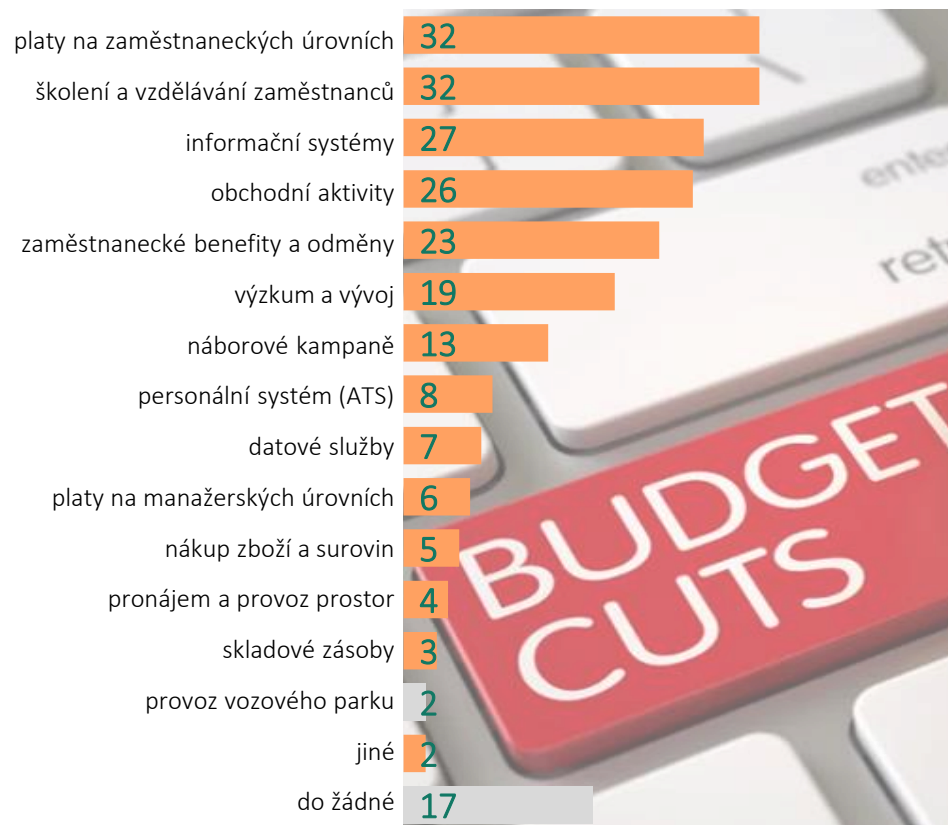
Červeně nárůst v šetření oproti poslední vlně

INVESTICE ZEJMÉNA DO LIDÍ

Nárůst investic bude směřovat primárně do lidských zdrojů – do zvýšení mezd/platů a zvyšování kvalifikace zaměstnanců.

17 % větších firem (10+ zam.) neplánuje investovat do žádné z oblastí; mezi menšími firmami (<10 zam.) neplánuje žádné investice plných 52 %.

OBLASTI, KDE BUDOU VÍCE INVESTOVAT (v %)

VI/2021	IV/2022	XII/2022	Malé firmy
19	31	32	6
36	36	32	9
32	28	27	9
		26	15
19	28	23	4
17	14	19	4
18	18	13	2
8	11	8	0
12	9	7	3
6	9	6	3
7	7	5	7
		4	4
7	10	3	5
		2	3
2	3	2	2
24	19	17	52

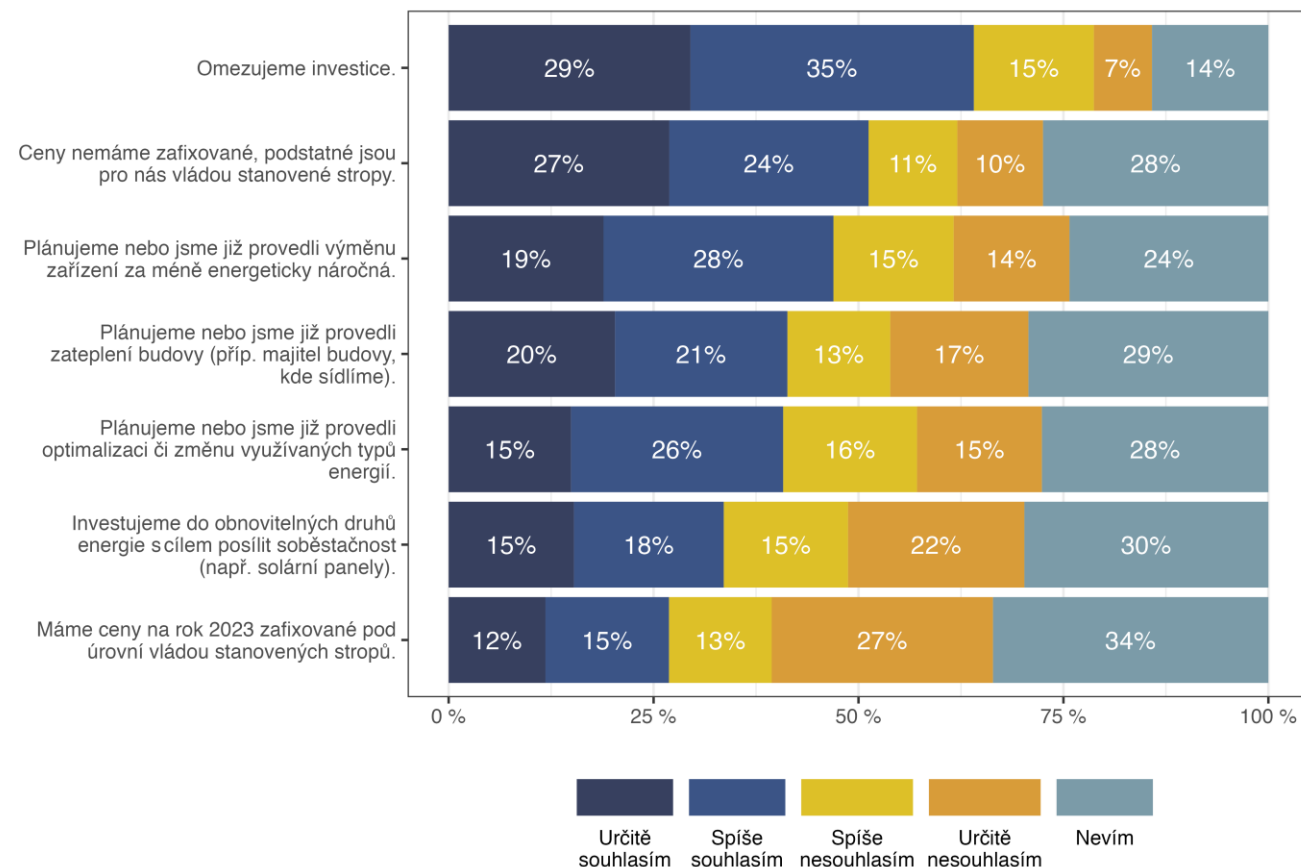
Červeně pokles v investicích oproti poslední vlně

Dopady energetické krize

Firmy omezují a optimalizují spotřebu energií, zároveň ale brzdí některé investice. Právě na nich šetří 64 % respondentů.

Polovina firem provedla výměnu elektrozařízení za úspornější (47 % z nich).

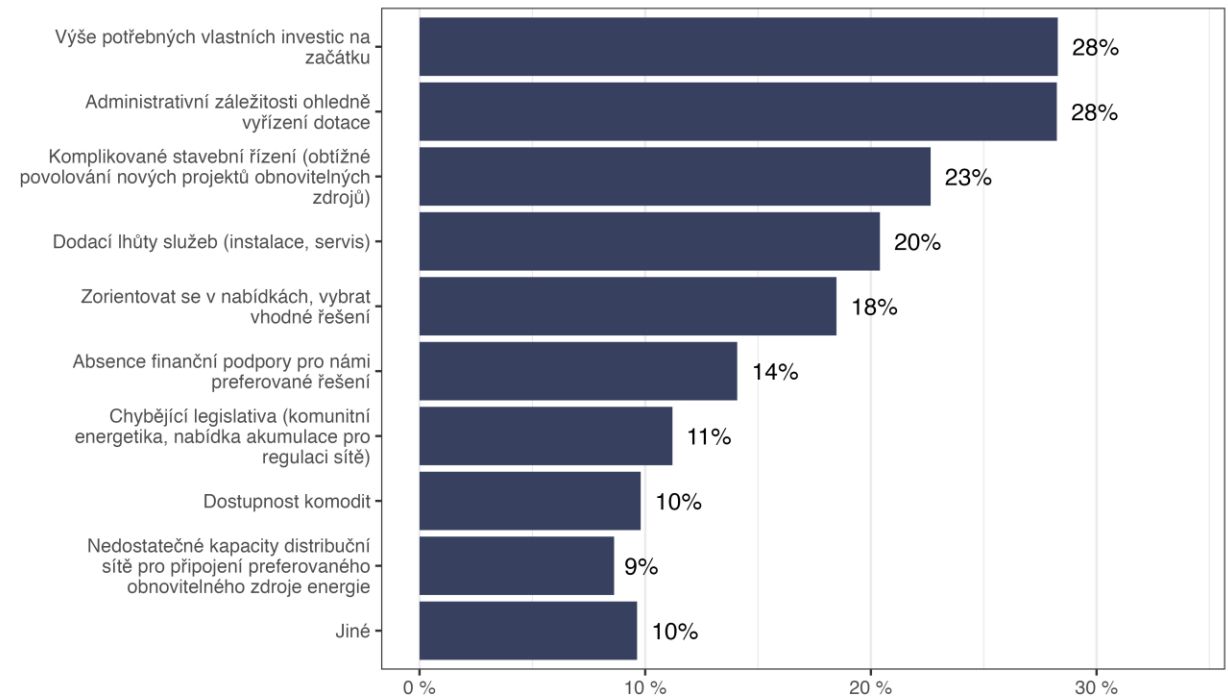
Polovina firem nemá ceny energií zafixované a jsou pro ně proto zásadní vládou nastavené stropy pro rok 2023.

Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 40 156

Bariéry při pořizování OZE

Hlavními překážkami jsou potřeba vlastních investic na začátku spolu s administrativou kolem vyřízení dotace (obojí 28 %).

Pouze firmy, které provedli nebo plánují provést optimalizaci využívání energií, provedení výměny zařízení nebo zateplení budov.
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 25 909

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Plány na nábor a propouštění

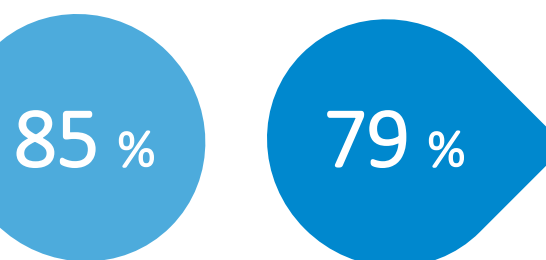
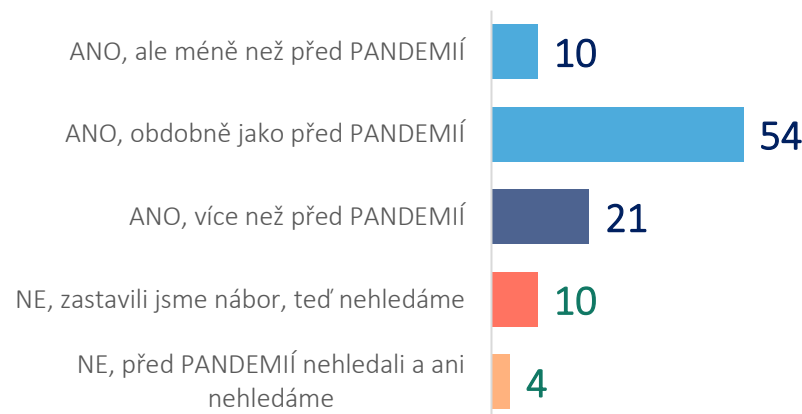
NÁBOROVÝ OPTIMISMUS MÍRNĚ CHLADNE

Osm z deseti větších firem i nyní hledá nové zaměstnance - tedy jen o něco méně než v předchozí vlně. Určité omezení nábora ovšem hlásí už 42 % (v dubnu 20 %) z nich, skoro pětina přitom nábor zcela zastavila.

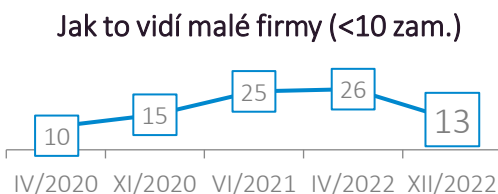
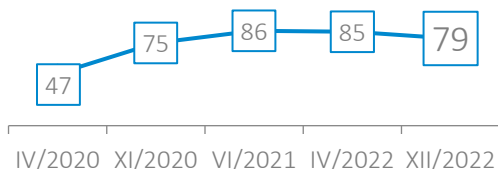
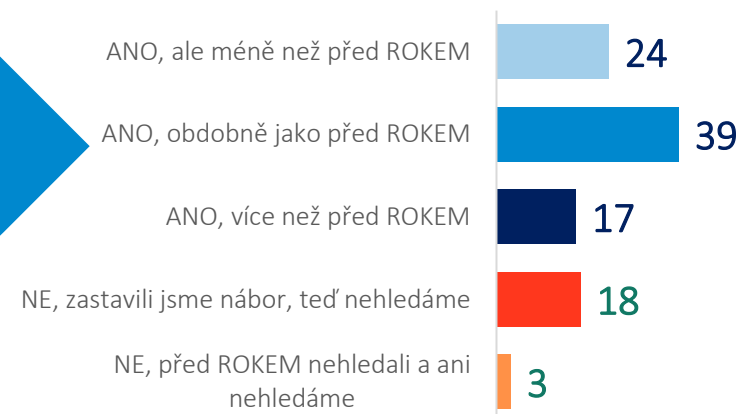
U malých firem je pokles výraznější – aktuálně hledá nové pracovníky pouze 13 % dotázaných, tedy jen polovina podílu z předešlé vlny.

HLEDAJÍ NOVÉ PRACOVNÍKY? (v %)

V PŘEDEŠLÉ VLNĚ (DUBEN 2022)

AKTUÁLNĚ (DATA Z PROSINCE 2022)

Firmy (10+ zam.), které hledají **více/ méně + zastavily nábor:**

Praha: 20%/ 34%

Čechy: 13%/ 42%

Morava: 15%/ 49%

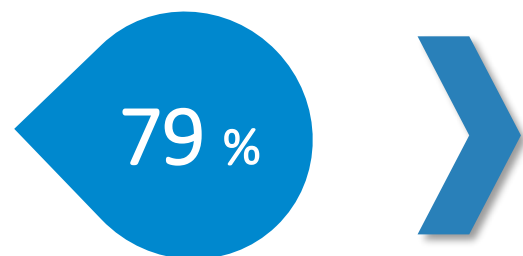
Častěji hledají: Výroba

Častěji zastavily nábor: Služby

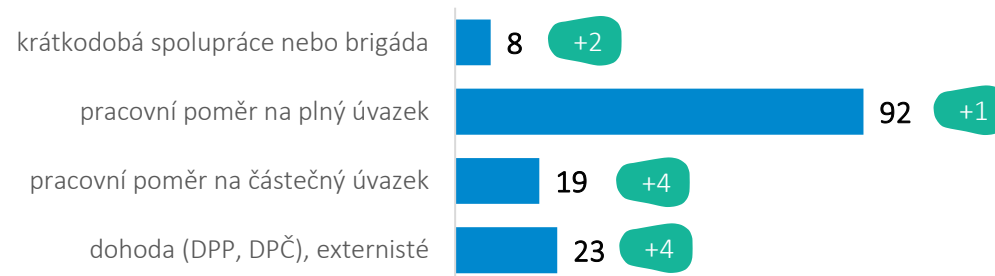
OTEVŘENOST FLEXIBILNĚJŠÍM ÚVAZKŮM

Firmy, které hledají nové zaměstnance, jsou v porovnání s předchozím měřením o něco **více otevřeny flexibilnějším možnostem spolupráce**, byť standardní pracovní poměr na plný úvazek stále výrazně dominuje.

HLEDAJÍ NYNÍ NOVÉ PRACOVNÍKY? (v %)

JAKOU FORMU PRÁCE PŘEVÁŽNĚ NABÍZEJÍ? (v %)

více oproti poslední vlně
 méně oproti poslední vlně

JAKÉ POZICE HLEDAJÍ? (v %)

C1. Hledáte nyní k vám do firmy nové pracovníky?

C2. Jakou formu práce nyní převážně nabízíte?

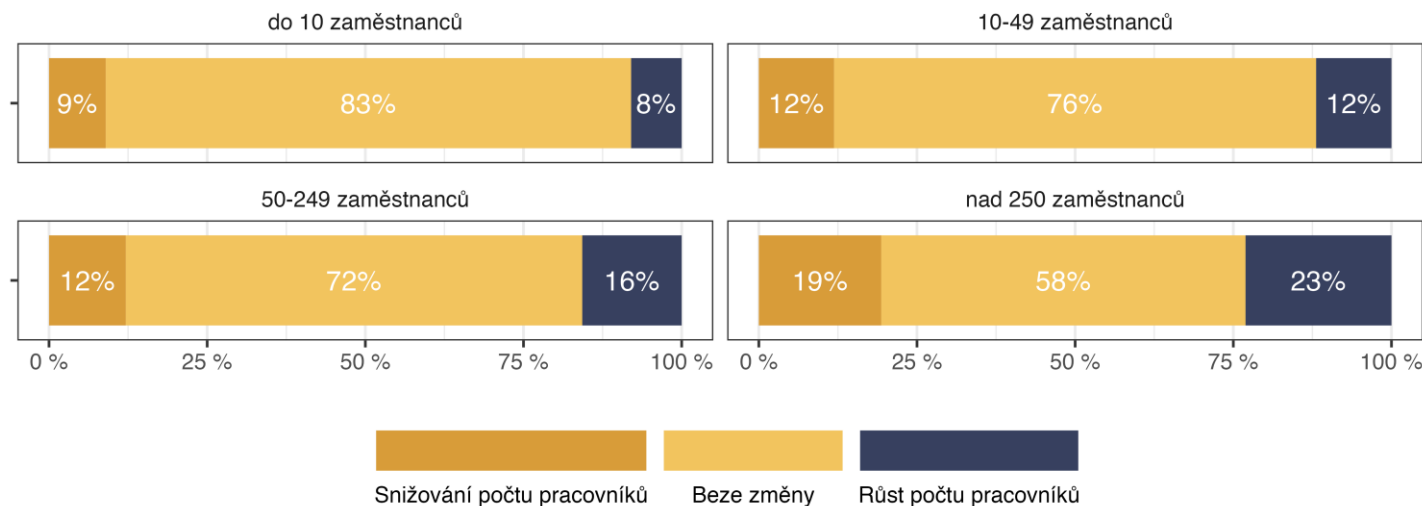
C1B. Na jaké pozice pracovníky nabíráte?

Změny v počtu zaměstnanců

Trh práce ochlazuje, ale nabírá se a pohyby stále jsou, především u velkých firem.

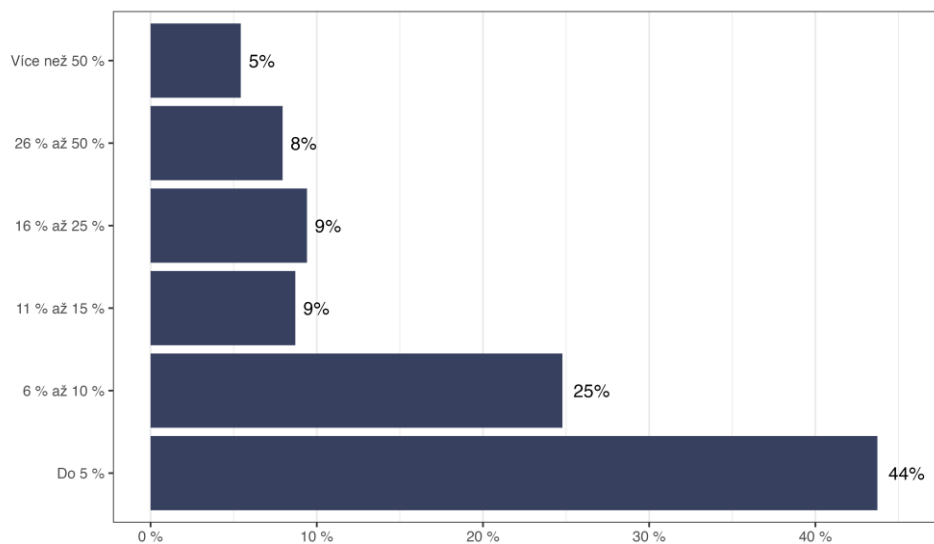
Žádání jsou především specialisté.

Nárůst i pokles se čeká mírný – nejčastěji do 5, příp. 10 %.

Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 40 156

Ztrátou práce jsou ohroženi především ti nejméně kvalifikovaní, na ně je potřeba se zaměřit.

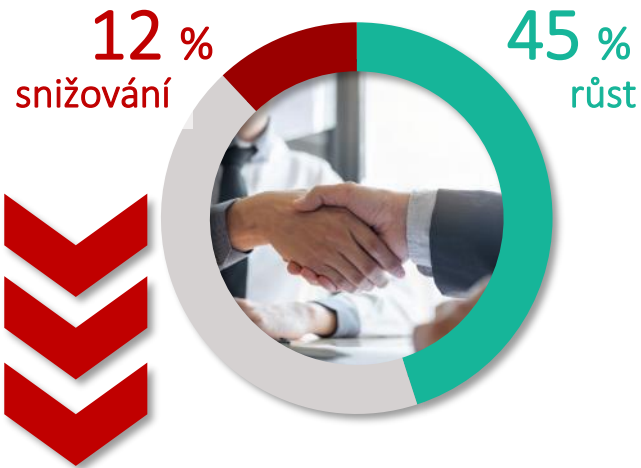

Pouze firmy, které plánují růst počtu zaměstnanců.
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 3 893

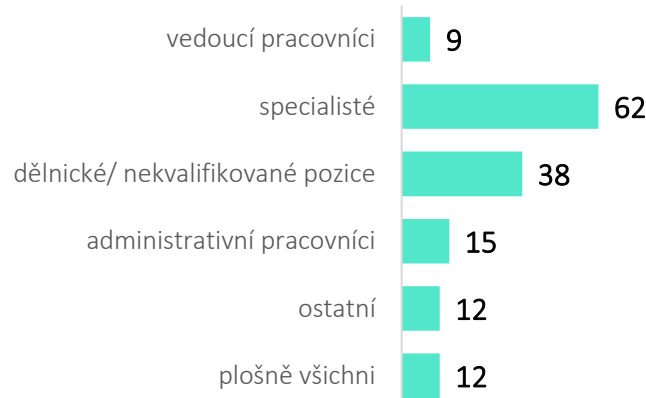
ZMĚNY POČTU ZAMĚŠTNANCŮ

Pětina z firem, které očekávají nárůst počtu zaměstnanců, očekává růst o více než 10 %. Největší poptávka přetrvává po kvalifikovaných specialistech. Ztrátou práce jsou naopak častěji ohroženi především lidé s nejnižší kvalifikací – ať už v administrativě, nebo v provozech a výrobě.

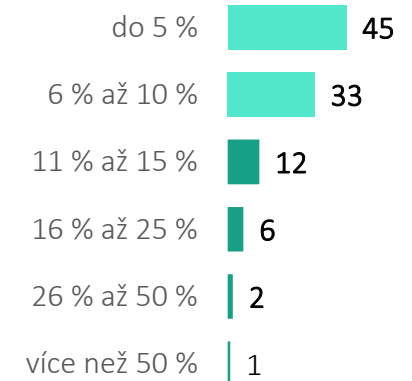
OČEKÁVANÝ VÝVOJ V POČTU ZAMĚŠTNANCŮ

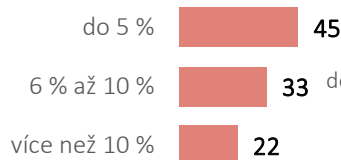
Jaké pozice porostou? (v %)

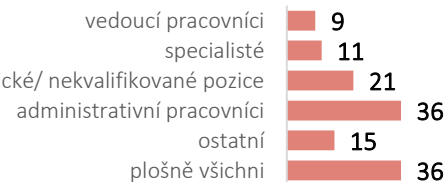
Předpokládaný objem růstu zaměstnanců celkem

Jaký je předpoklad poklesu zaměstnanců

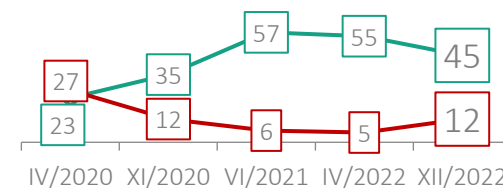

Jaké pozice klesnou

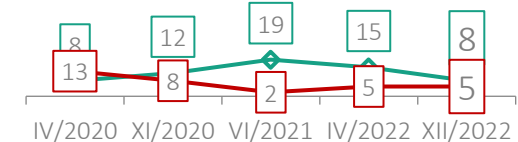

79 % z nich tvrdí, že jde o mimořádné opatření v souvislosti s aktuálním ekonomickým vývojem

Větší firmy (10+ zam.)

Malé firmy (<10 zam.)

C26. A jaký vývoj celkového počtu vašich zaměstnanců očekáváte v následujících 12 měsících?
 C27/C29. Jaký růst/ pokles oproti současnému celkovému počtu zaměstnanců ve firmě očekáváte v následujících 12 měsících?
 C28/C30. Jakých zaměstnanců se zvyšování/ snižování počtu bude týkat?
 C31. Z jakého důvodu očekáváte, že dojde ke snížení celkového počtu zaměstnanců ve vaší firmě?

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Plánované změny mezd

TEMPO ZMĚNY MEZD

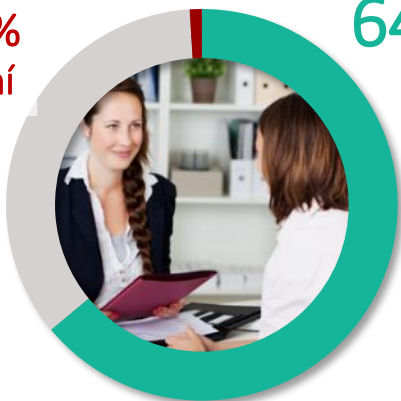
Větší zaměstnavatelé (10+ zam.), kteří plánují růst mezd, obvykle očekávají nárůst odměn o 6 - 10 %, a to nejběžněji plošně všem.

Tempo zvyšování odměn proti předchozím vlnám průzkumu dále zrychlilo.

Část větších firem již také kvůli inflaci poskytla mimořádný finanční příspěvek svým zaměstnancům, nebo se k tomu v době dotazování chystala.

OČEKÁVANÝ VÝVOJ V OBLASTI MEZD

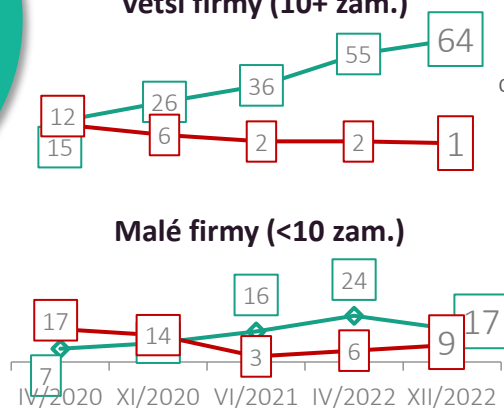
1 %
snižování

64 %
růst

Větší firmy (10+ zam.)

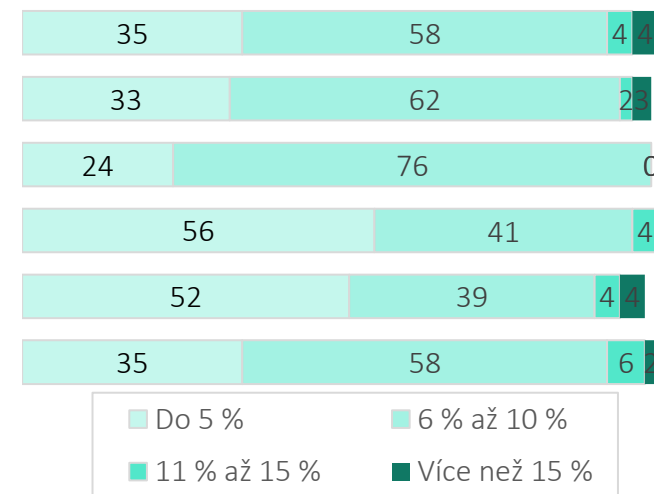

Malé firmy (<10 zam.)

U kterých pozic mzdy porostou? (v %)

Předpokládané tempo růstu mezd

Poskytli zaměstnavatelé mimořádný finanční příspěvek zohledňující inflaci?

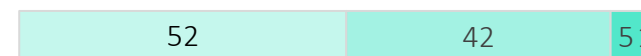
20 % již poskytlo

28 % plánuje (15 % jednorázově, 13% zahrne ve zvýšení mzdy)

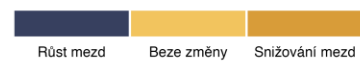
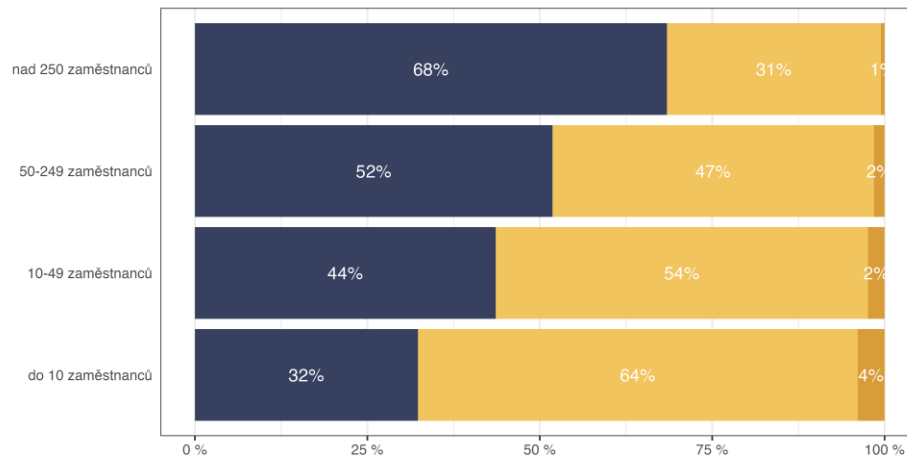
19 % zvažují, ale není to jisté

38 % neposkytnou ani neposkytnou

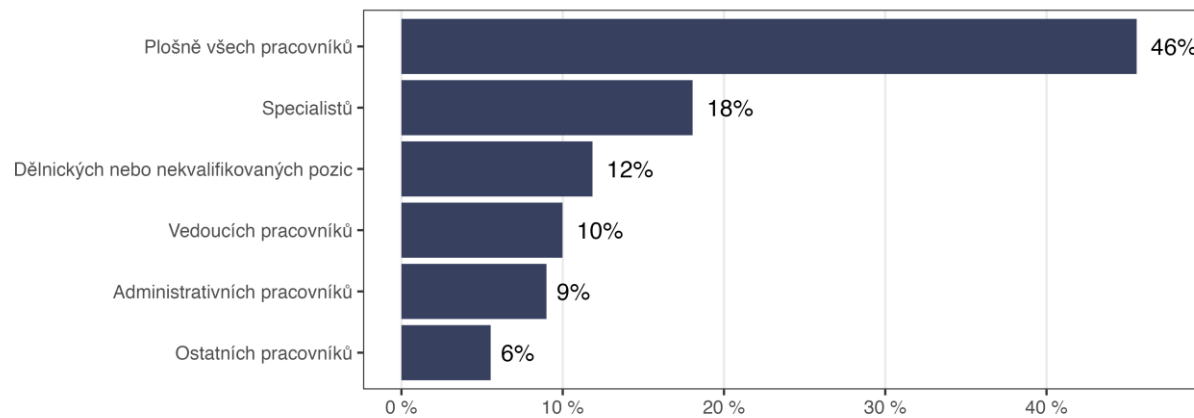
(Plánované) tempo růstu mezd celkem dle dat ze 4. vlny - duben 2022:

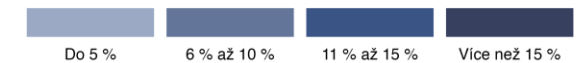
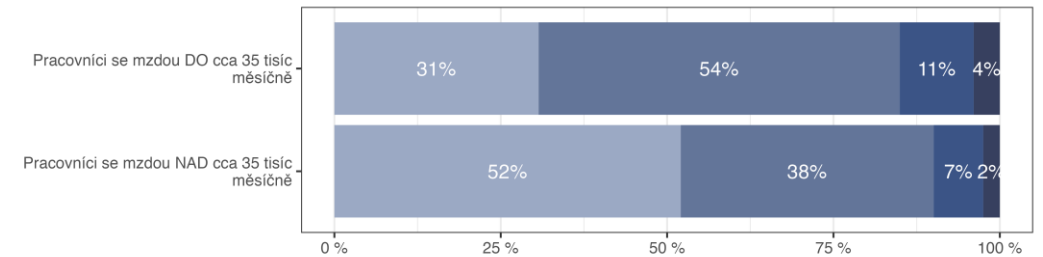
Růst mezd: nejvíc u velkých firem, nejčastěji plošně a mírně

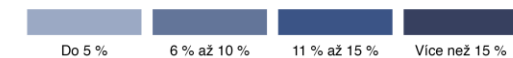
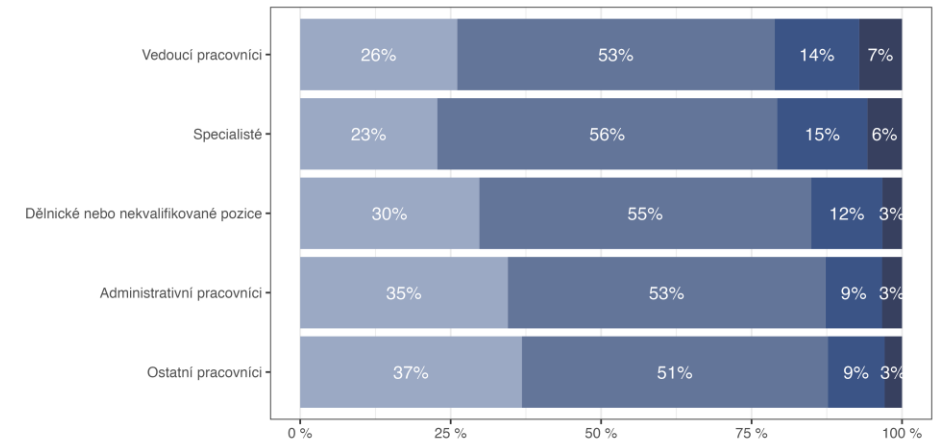
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 40 156

Pouze firmy, které plánují zvyšování mezd.
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 14 838

Pouze firmy plánující plošný růst mezd pro všechny zaměstnance
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 8 902

Pouze firmy, které plánují zvyšování mezd.
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 14 386

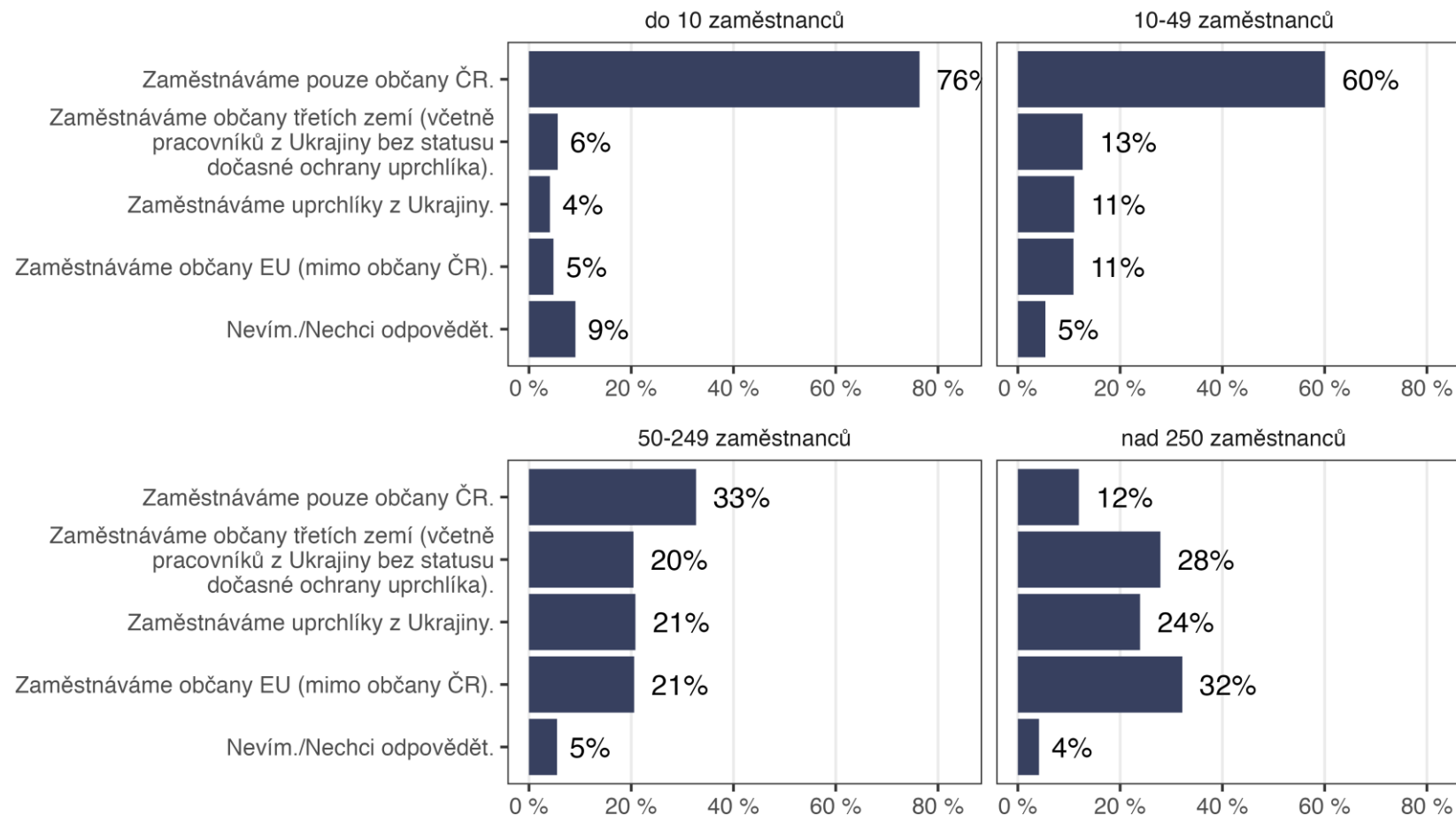
MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Zaměstnávání uprchlíků z Ukrajiny

Zaměstnávání zahraničních pracovníků a uprchlíků

Zahraniční pracovníky
zaměstnávají především
velké firmy, z nich:

32 % občany EU
28 % občany třetích zemí
24 % uprchlíky z Ukrajiny

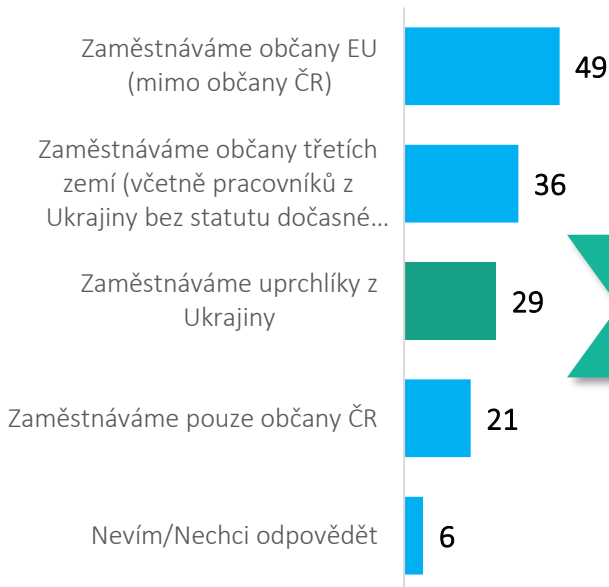

Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 40 156

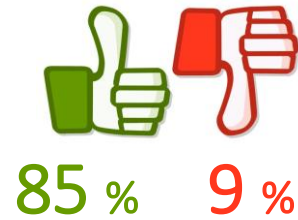
ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR

Naprostá většina firem, která poskytuje pracovní místa uprchlíkům před válkou, je s jejich prací spokojena. Některé překážky nicméně přetrvávají: zejména jazyková bariéra a nejistota ohledně setrvání těchto pracovníků v zemi, potažmo právních a administrativních podmínek pro jejich dlouhodobější zaměstnávání.

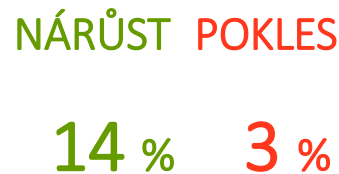
ZAMĚSTNÁVAJÍ ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍKY (v %)

Jakou mají zkušenost se zaměstnáváním uprchlíků z Ukrajiny? (v %)

Plánované změny počtu zam. uprchlíků z Ukrajiny? (v %)

Bariéry zaměstnávání uprchlíků z Ukrajiny ve větších firmách (v %)

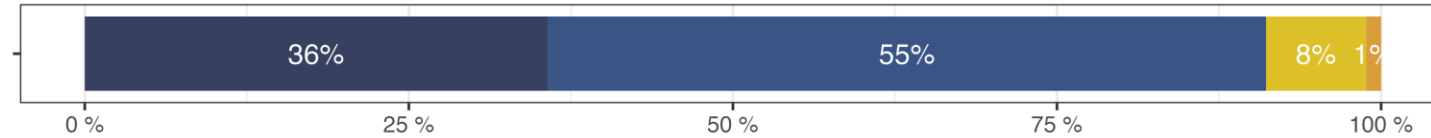
MP07. Zaměstnává vaše firma zahraniční pracovníky?

MP071. Plánujete měnit počty pracovníků z řad uprchlíků z Ukrajiny?

MP072. Jaké jsou vaše zkušenosti se zaměstnáváním uprchlíků z Ukrajiny?

MP074. Kde vnímáte největší bariéry při zaměstnávání uprchlíků z Ukrajiny?

Zaměstnávání uprchlíků

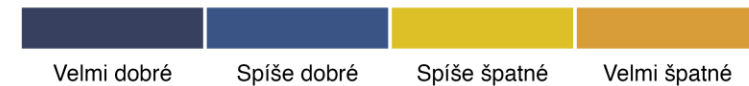

Uprchlíky jako zaměstnance hodnotí dobře 91 % zaměstnavatelů.

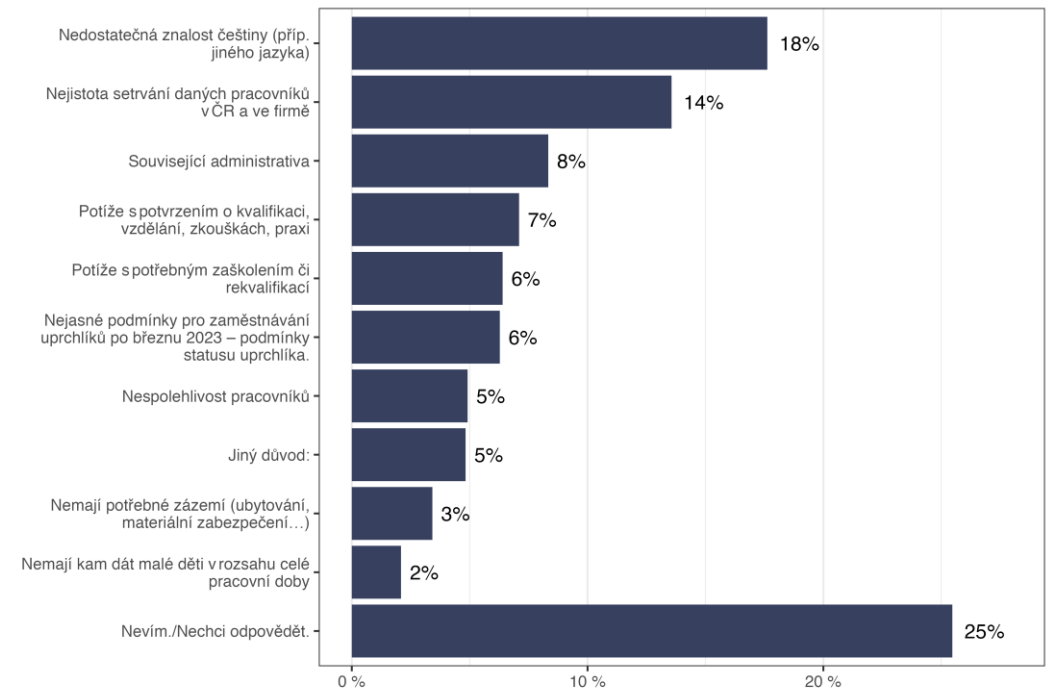
Míra spokojenosti se stejná u malých i velkých firem, ačkoli je zaměstnávají převážně ty velké – celá pětina z nich.

Administrativní proces a související povinnosti vnímají pozitivně celé 3/4.

Největšími bariérami je nedostatečná znalost češtiny a nejistota setrvání v ČR.

Pouze firmy, které zaměstnávají Ukrajinské uprchlíky.
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 3 404

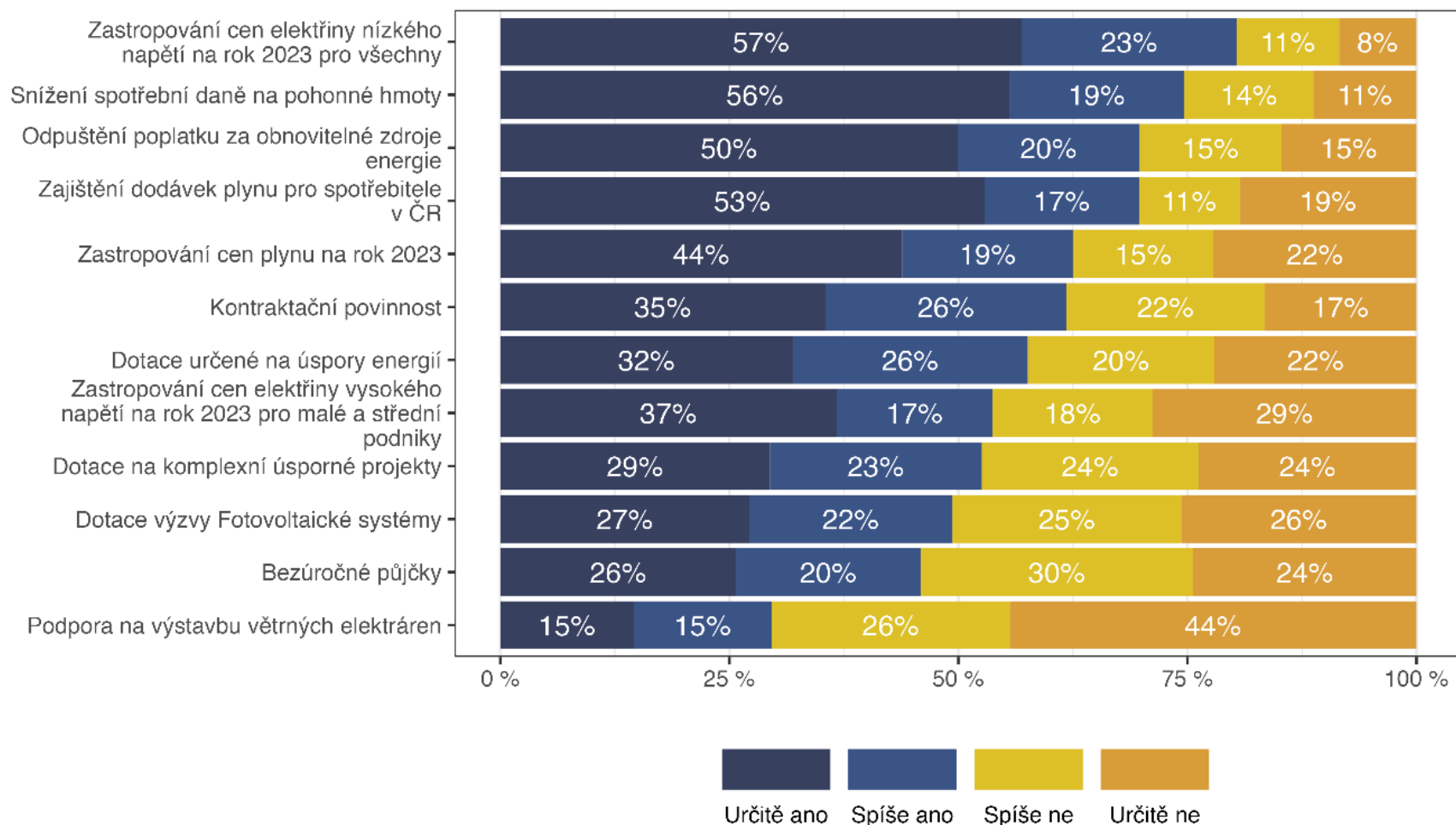
Sběr dat od 24. 11. 2022 do 16. 12. 2022. Počet respondentů = 40 156

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

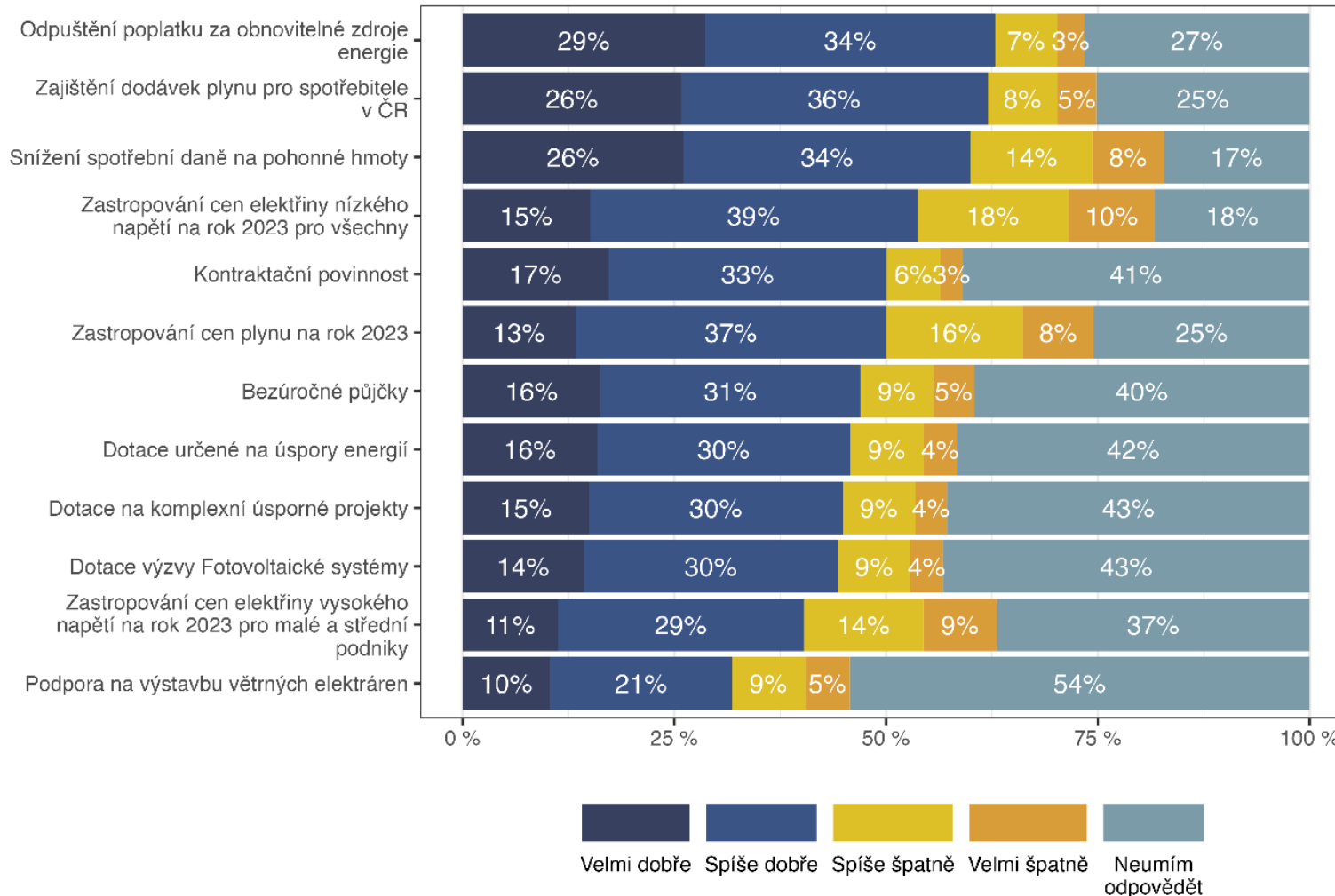
Hodnocení a potřeba vládních opatření na zmírnění krize

Potřebnost vládních opatření

Téměř všechna opatření, které vláda ČR na zmírnění krize přijala, potřebuje více než polovina zaměstnavatelů.

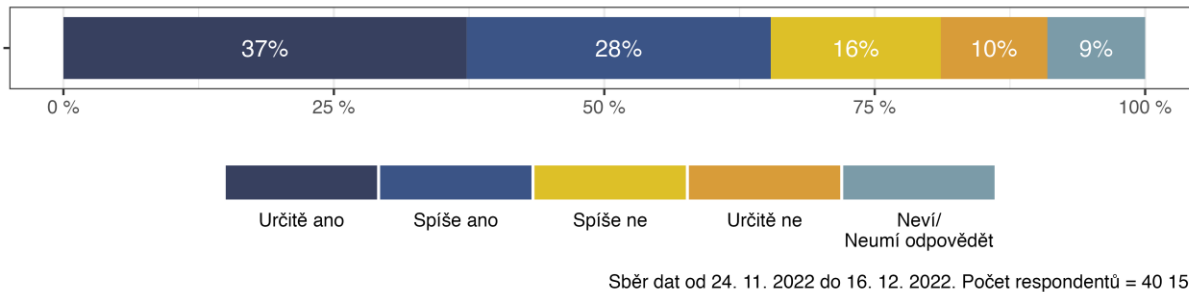
Nastavení vládních opatření

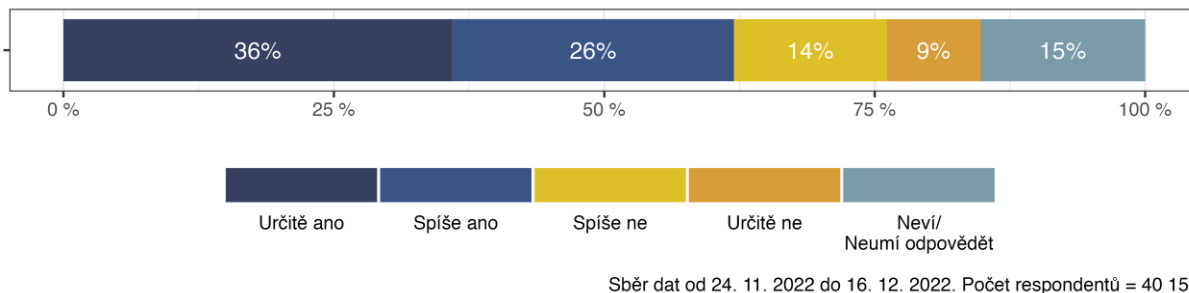
Veškerá opatření jsou hodnocena kladně a to v průměru ze **74 %.**

Další možná opatření

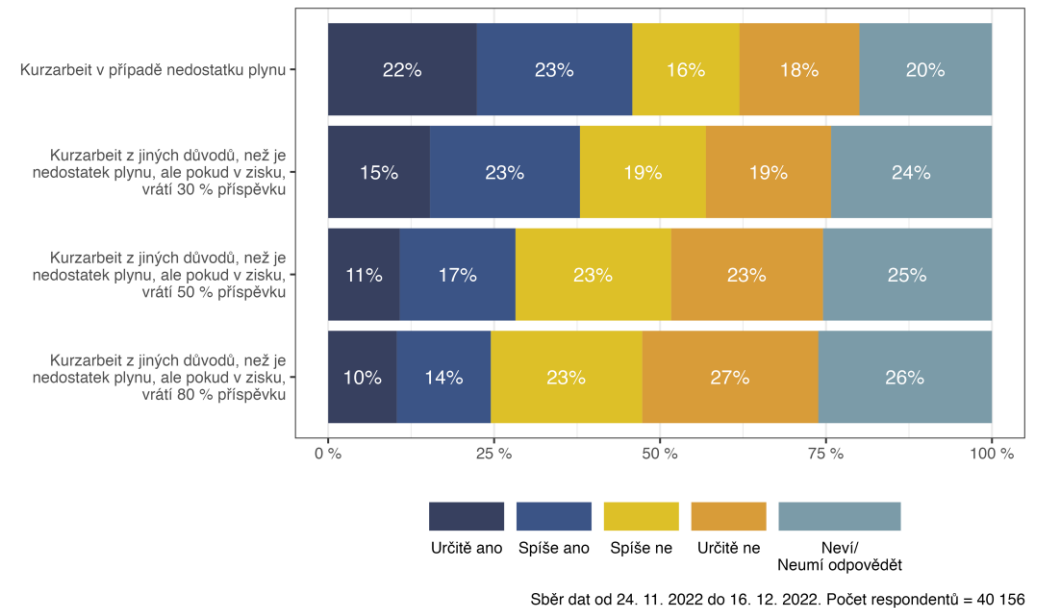
Snížení zdanění nízkopříjmových zaměstnanců

Navýšení limitních částek pro DPP a DPČ s jejich současnou povinnou registrací

Kurzarbeit

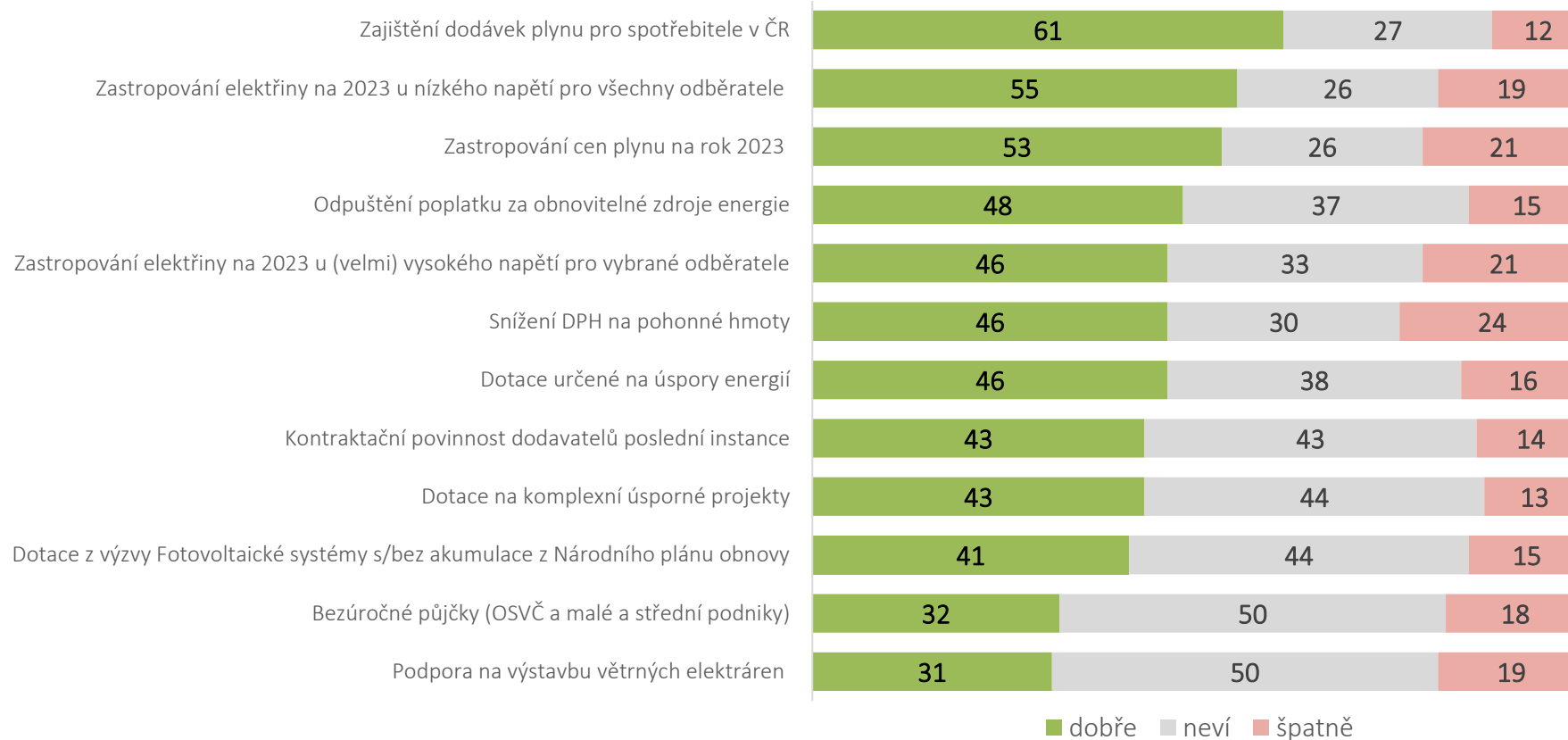
OPATŘENÍ SE CENÍ, NE O VŠECH SE DOST VÍ

Zajištění dodávek plynu a zastropování cen energií je z pohledu firem **vesměs nastaveno dobře** (v podstatě bez ohledu na velikost).

I u ostatních opatření převládá spíše pozitivní hodnocení. Povědomí o některých opatřeních je ale poměrně nízké, nebo je firmy v současnosti nedokážou přesně zhodnotit.

HODNOCENÍ JIŽ ZAVEDENÝCH OPATŘENÍ VLÁDY (v %)

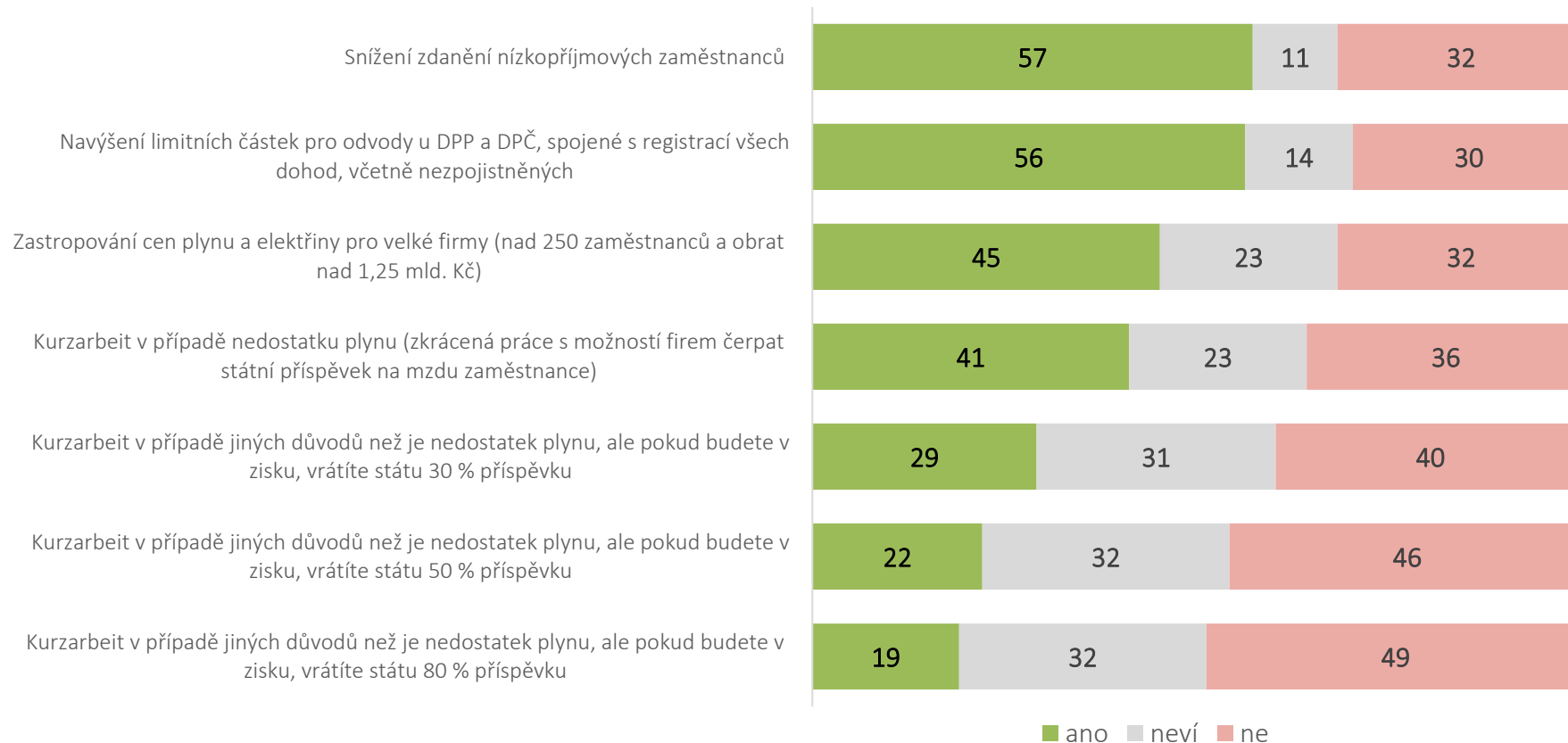
Jak to vidí malé firmy (<10 zam.)

dobře	špatně
54	21
50	29
49	27
54	18
42	27
45	35
40	28
38	23
34	25
33	27
41	25
35	26

OPATŘENÍ, PO KTERÝCH VOLAJÍ

Nejvíce firem by nyní uvítalo snížení zdanění lidí s nízkými příjmy a navýšení limitů pro odvody u DPP a DPČ; tímto směrem zaměstnavatelé vládě ukazují možnou cestu cílené podpory jak firmám, tak i potřebným osobám. Kurzarbeit (zatím) není podle zaměstnavatelů tolik zapotřebí – leda v případě mimořádných okolností, jako je výpadek dodávek plynu.

POMOHLA BY DALŠÍ OPATŘENÍ VLÁDY? (v %)

Jak to vidí malé firmy (<10 zam.)

ano	ne
35	46
32	45
24	52
25	54
18	57
13	62
14	61

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Co se chystá

Hlavní témata k hlubší meziresortní diskuzi

- I. Investice do zkvalitnění služeb v oblasti Aktivní politiky zaměstnanosti
- II. Navýšení limitních částek pro DPP a DPČ, spojené s jejich povinnou evidencí
- III. Jasně parametry spuštění kurzarbeitu – pro případ krajní nouze (nedostatek plynu)
- IV. Snížení zdanění nízkopříjmových zaměstnanců

Plány Úřadu práce v oblasti podpory zaměstnanosti

- I. Posilovat a profesionalizovat kariérové poradenství
- II. Návazné nástroje pro zájemce o zaměstnání
- III. Připravujeme:
 - A. Rekvalifikace – velká podpora zejména těch digitálních
 - B. Kurzy bez akreditací, kratší než klasické, cílené nyní na zvýšení digitální gramotnosti a průmyslu 4.0
 - C. Databáze rekvalifikací – v pilotním testování, připravujeme v únoru 2023

Vzdělávací centra: budoucí regionální centra vzdělávání v krajích při ÚP.

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

MPSV ČR ■ Na Poříčním právu 1/376 ■ 128 01 Praha 2 ■ +420 221 921 111 ■ posta@mpsv.cz